

Referat fra møte i Faglig brukerråd syn

Tid: 11.11.20, kl. 09.00 – 12.00

Sted: Videokonferanse på Webex.

Deltakere: Grete Bruun (Norsk NCL-forening) Grete Bæverfjord (Norges Blindeforbund, foreldreutvalget), Espen Lahnstein (Norges Blindeforbund, NBF), Silje Solvang (Norges Blindeforbund Ungdom, NBFU), Marit Elin Eide, leder av Ledernetverk syn (regiondirektør i Statped midt), Eva Marie Hammervik (avdelingsleder Statped midt), Anne Lise Solstad (avdelingsleder Statped sørøst) og Stine Morbech (fagstab Statped sørøst).

Kopi: Sissel Sørensen Bye, Norges Blindeforbund (vara, NBF) og Sverre Fuglerud, Norges Blindeforbund (vara NBF) og Henning Knudsen, Norges Blindeforbunds ungdom (vara NBfU).

Referent: Stine Morbech

Berit Fulsaa deltar fra kl. 11.40 under saken om Statpedundersøkelsen (sak 29)

Dagsorden

27/2020 Godkjenning av møteinnkalling og dagsorden

Godkjent

28/2020 Sarepta, meldt av Norsk NCL-forening ved Grete Bruun

Bakgrunn for saken:

I møter mellom Statped Midt og Norsk NCL-forening i november 2017 og august 2018 var arbeidet med å erstatte programmet Sarepta med en ny løsning, tatt opp. Da skulle Statped innlede samarbeid med NAV HMS Oslo/Akershus, og det var enighet om at et felles fagmøte hvor datatekniske hjelpemidler skulle diskuteres.

Det har vært stille om saken i et par år nå, det haster med å få noe nytt på plass og vi stiller følgende spørsmål:

- *Hvem jobber med å finne en ny og løsning som erstatter dagens Sarepta?*
- *Hvor langt har Statped kommet i dette arbeidet?*
- *Når regner Statped med at programvaren vil være klar til bruk?*
- *Når skal foresatte i Norsk NCL-forening tas med inn i arbeidet?*

Statped orienterte: Sarepta er et pedagogisk kommunikasjonsprogram som opprinnelig er designet for brukere med NCL. Programmet ble utviklet på 90-tallet i et internasjonalt samarbeid. I Norge har vi erfart at programmet også er nyttig for andre brukergrupper, særlig grupper som har synsvansker sammen med andre vansker. I 2017 informerte firmaet Sprida om at de ikke lenger hadde anledning til å videreutvikle programmet. Statped tok da

initiativ til et møte NAV hjelpemiddelsentraler uten at dette førte til noe. Etter hvert fikk Statped etablert et samarbeid med SPSM, og det ble arrangert flere samarbeidsmøter der bla. eierskap, drift og videreutvikling ble drøftet. Samarbeidet stanset så opp pga. en større omstilling i SPSM. På bakgrunn av dette har Statped nå tatt initiativ til et prosjekt som skal gå over to år og der vi vil innhente ekstern datakompetanse for å få til et videreutviklingsarbeid. Sarepta er et marginalt produkt som ikke er interessant i kommersiell sammenheng. Statped må derfor kjøpe datatekniske tjenester og er kjent med flere firmaer som kan være aktuelle. Vi er nå helt i startgropa med arbeidet, og det vil etter hvert bli etablert testgrupper med foreldre, elever, lærere osv. Parallelt med dette veileder Statped fortsatt i bruk av Sarepta fordi det foreløpig ikke finnes gode alternativer. Rådgivere fra Statped vil være viktige bidragsytere i det faglige arbeidet med programmet som vil bli webbasert og med et moderne grensesnitt.

Norsk NCL-forening: Foreningen er svært fornøyd med at det nå er etablert et prosjekt, men er bekymret for framdriften. Programmet er gammelt og fungerer dårlig opp mot nye pc-er og ny programvare. Selv om Statped er tett på i disse sakene, må foreldre i stor grad bistå skolene med hjelp og kompetanse. Foreningen er også bekymret for at programmet ikke skal bli designet med særlig tanke på brukerne med NCL, slik utgangspunktet var. Foreningen ønsker å få tilsendt prosjektplan og framdriftsplan.

Statped svarte at programmet skal være ferdig utviklet i løpet av prosjektperioden på to år. Statped vil ta kontakt med NCL-foreningen i forbindelse med utarbeidelse av kravspesifikasjon.

NCL-foreningen vil oppfordre medlemmer av NCL-foreningen til å gi innspill til forbedringspunkter.

29/2020 Statpedundersøkelsen 2020, meldt av Norsk NCL-forening ved Grete Bruun

***Bakgrunn for saken:** Faglig brukerråd syn fikk en mail fra Stine Morbech om at Statped sendte ut en spørreundersøkelse til sine brukere, og ba brukerrådet sende en påminning om å sjekke post og Digipost til sine medlemmer. Da jeg sjekket med noen av våre medlemmer (Norsk NCL-forening) ble det klart at kun noen få hadde mottatt en slik undersøkelse. Etter en del telefoner med flere personer i Statped, fikk jeg tilsendt en link jeg kunne distribuere, dog med ekstremt kort svarfrist (to dager).*

Undersøkelsen består av spørsmål til foresatte og eleven. Flere av disse spørsmålene var umulig å svare på uten at det forelå en mulighet for å svare: ikke relevant eller ikke aktuelt. I tillegg er det ikke presisert i spørsmål om «Statped» i undersøkelsen er saksbehandler eller systemnivå. Det hadde vært nyttig med mer informasjon om hva en slik undersøkelse skal brukes til, hvem som lager spørsmålene og hvordan den blir distribuert.

Norsk NCL-forening orienterte om at de la ut melding om purring på undersøkelsen i sin FB-gruppe. 13 svarte, og bare fire av disse hadde mottatt undersøkelsen. Flere aktuelle skoler har heller ikke fått undersøkelsen.

Foreningen reagerer også på utsagn i undersøkelsen, som: «Jeg er glad for hjelpen fra Statped» som de mener er uheldig, og «Statped lytter til barnet vårt». I det siste utsagnet er det uklart hvorvidt det er snakk om brukermedvirkning på individnivå eller brukermedvirkning på systemnivå. Det er også flere steder vanskelig å svare når det ikke finns et svaralternativ «Ikke relevant»

Også NBF orienterte om at flere av deres medlemmer ikke har fått undersøkelsen tilsendt.

Statped orienterte om at undersøkelsen skal være distribuert til alle som er registrert med to eller flere aktiviteter i Statpeds fagsystem de siste 14 månedene. Statped går nå gjennom distribusjonen for å se hva som kan være bakgrunnen for at flere som skulle fått undersøkelsen, ikke har fått den. Videre ble det orientert om at spørsmålene har vært til vurdering i Statpeds nasjonale brukerråd. Formålet med undersøkelsen er å få informasjon om kvalitet, nytteverdi og bruken av Statpeds tjenester slik at vi kan forbedre tjenestetilbudet vårt. Statped ser at det er uheldig hvis informasjon om formål ikke framgår av undersøkelsen som er sendt ut.

Norsk NCL-forening: Medlemmene har mye positivt å si om Statpeds innsats og skulle gjerne fått anledning til å gi uttrykk for dette gjennom undersøkelsen. Foreningen ber Statped ta tilbakemeldingene med seg til sine rådgivere. Foreningen ser også at de må sørge for et tettere samarbeid med NBFs representant i nasjonalt brukerråd for å sikre at de blir involvert i aktuelle saker som tas opp der.

Statped sa at de må vurdere om saker som dette også bør sendes til vurdering i de faglige brukerrådene framover. Statped tar også med seg innspillene som har kommet fra NCL-foreningen knyttet til spørsmålene som stilles i undersøkelsen.

30/2020 Botilbud som avvikles (meldt av Norsk NCL-forening ved Grete Bruun og NBF ved Grete Bæverfjord)

Av nyhetsbrevet fra Statped til brukerrådene går det fram at det gjøres endringer i botilbudet i forbindelse med kurs i Statped:

- *Hvilke vurderinger er gjort?*
- *Hva sparer man og vinner man på dette?*
- *Hvordan kompenseres det for bortfall av dette tilbudet?*
- *Er endringen vedtatt?*

Statped orienterte om at det i dag er store forskjeller fra region til region hvordan botilbud organiseres. I nord tilbys kun hotellovernatting. Også vest har nesten utelukkende hotellovernatting. I sørøst gis delvis botilbud på lokasjon og delvis på hotell. Det samme

gjelder i midt. Statped vil fortsatt gi botilbud i form av hotellovernatting til dem som har behov for det. Statped dekker utgiftene til overnatting og dekker også utgifter til nødvendig transport mellom kurssted og botilbud. Direktørmøtet har fattet vedtak om å legge ned Statpeds elevhjem og botilbud med bakgrunn i at drift er ressurskrevende, bla. med tanke på brannvern, tilgangskontroll osv. Ut fra et nytt og avgrenset mandat vurderer Statped at det å drifte elevhjem, ligger utenfor vår kjernevirksomhet. Vi vil også få et kraftig økonomisk kutt framover som tvinger oss til å prioritere. Tilbud om overnatting fortsetter som før, og Statped har til nå gode erfaringer med hotelløsninger selv om vi ser at vi får noe og mister noe annet.

NBF framholdt at Statped burde tatt opp denne saken med Faglig brukerråd syn på møtet i september. Representantene ble kun orientert gjennom et nyhetsbrev. Organisasjonen ønsker også å få tilsendt tildelingsbrevet til Statped for 2021.

Statped orienterte om at vi ikke har fått tildelingsbrevet for neste år. Statped vil sende tildelingsbrev og tillegg til tildelingsbrev så snart det kommer. Statped minnet samtidig om at saken om botilbud har vært oppe i nasjonalt brukerråd, og at det er viktig at brukerrepresentantene i de ulike rådene samarbeider i sakene.

NCL-foreningen gjorde oppmerksom på at saken om botilbud ble tatt opp som en eventueltsak i nasjonalt brukerråd 9. sept., dagen før møtet i faglig brukerråd syn. Det betyr at brukerorganisasjonene ikke har fått mulighet til å forberede saken. Foreningen beklager sterkt at brukerorganisasjonene ikke har blitt involvert i prosessen og fått mulighet til å komme med sine innspill i denne viktige saken.

Også NBF var svært kritisk til at representantene i faglig brukerråd ikke har fått gitt sine innspill i saken. Foreldreutvalget oppfatter dette som taktisk styring av informasjon fra Statpeds side. Botilbudet til Statped har gitt viktige rammebetingelser for det kurstilbudet som har vært gitt, og hotellopphold legger uheldige føringer for innhold i kursene. I Statpeds lokaler blir elevgruppa skjermet og kan opptre som en samlet gruppe. Det er vanskelig å delta på kurs over flere dager med et blindt barn på hotell. Noe av målet for kursene har vært å utvikle selvstendighet. Det er ikke mulighet å jobbe med slike målsettinger på hotell.

Statped framholdt at vi fortsatt vil gi et kurstilbud, og at vi må skille mellom boform og det som foregår innenfor kurstiden. Dessuten må Statped ta hensyn til at det ikke er mulig å gi et likeverdig tilbud fordi Statped ikke har botilbud i alle regioner. Statped mener det er riktig å prioritere kjernevirksomheten framfor krevende drift av et botilbud.

31/2020 Avvikling av tjenesten Tverrfaglig utredning av synsfunksjon, meldt av NBF ved Grete Bæverfjord

- *Hvordan er dagens tilbud organisert?*
- *Hvilke fagmiljøer forsvinner ut av systemet?*
- *Er det gjort noen risiko- og sårbarhetsanalyse med tanke på målgruppa?*

- *Hvordan ser Statped for seg at tilbudet skal erstattes – hvem skal overta?*

Statped fikk som tillegg til tildelingsbrev i februar, et oppdrag om å etablere en arbeidsgruppe bestående av representanter fra Statped, Udir, helsedirektoratet, de regionale helseforetakene og brukerorganisasjoner. Oppdraget har gått ut på å kartlegge eksisterende samarbeid, behov for framtidig samarbeid og ansvarsfordeling, foreslå gjenseopp ganger og hvordan samarbeidet skal utøves, samt å lage en elektronisk oversikt over aktuelle kompetansemiljøer. Statped har ledet arbeidet, og utkast til rapport er sendt samarbeidspartene, KS og brukerorganisasjonene for innspill. Den endelige rapporten sendes KD 13. nov., da med innspillene som vedlegg. Statped orienterte kort om merknadene til rapporten som er gitt fra Statped.

Merknader om tverrfaglig utredning av syn: Forslag om endringer har skapt et stort engasjement internt, og vi har fått mange innspill med uttrykk for bekymring. Det er bla. faglig uenighet om hvem som bør få tilbud om tjenesten utenom brukere med kombinerte sansetap og døvblindhet. Direktørmøtet anbefaler i sin merknad at det gjennomføres en egen utredning for å få et bedre kunnskapsgrunnlag, og ber om at det ikke gjøres endringer i tilbudet før utredningen foreligger og er vurdert.

NBF framholdt at hvis tjenesten tas ut av Statped, så må kompetansen bygges opp andre steder, for denne kompetansen finnes i dag bare i Statped.

Statped: Det er ulik spisskompetanse i helseregionene, men det er tilgjengelig øyelege, optiker og ortoptist i alle regioner. Utredningene Statped foretar skiller seg fra utredningene i spesialisthelsetjenesten. Sykehus har sin oppmerksomhet på diagnose og medisinske tilstander. Statpeds utredninger, både de tverrfaglige som gis på Hovseter og de som utføres ute i barnehage, skole o.l., skal munne ut i anbefalinger om pedagogiske tiltak ut fra et synspedagogisk perspektiv. Hvis Statped tar ansvaret som helse egentlig har, så blir det ikke bygget kompetanse der den faktisk skal finnes. I rapporten som nå sendes KD, er det foreslått et forpliktende samarbeid mellom Statped og spesialisthelsetjenesten, bla. knyttet til straks-tiltak. Alle avtaler vi har med helse i dag, er det Statped som har tatt initiativ til. Det vil hjelpe oss dersom helsesektoren også får signal fra sitt departement om å inngå forpliktende samarbeid med opplæringssektoren.

32/2020 Elevkurs på synsområdet, meldt av NBF ved Grete Bæverfjord

Jeg er kjent med de initiativene Statped har tatt overfor Blindeforbundet når det gjelder mulig samarbeid om kurs. Jeg vil vite mer om hva Statped diskuterer og tenker om elevkurs som del av det samlede tilbudet i årene framover, og ikke bare Covid-året 2020. Som kjent er dette et tilbud elevene selv sterkt ønsker, og jeg har all grunn til å tro at også rådgiverne i Statped ser elevkurs som en positiv og viktig læringsarena, både for elevene og seg selv. Jeg har både lest og hørt mer og mindre tydelig negative holdninger til elevkurs som tilbud fra ledernivå i Statped. Jeg synes det er riktig at vi får høre hva det snakkes om og hvilke vurderinger som er aktuelle.

Økonomi er elefanten i rommet i disse sakene (og mange andre). Hvis tilbud skal fjernes, må det være viktig å ha åpenhet omkring dette, og jeg har forventninger om at vi som representanter for brukerne får uttale oss om prioriteringer. Med dette i tankene skulle jeg gjerne også hørt om hvilke andre endringer/omorganiseringer/kutt som er inne i prosessen.

Ses i sammenheng med sak 33/2020

33/2020 Status i arbeidet med kurs- og tjenestetilbudet til elever med synssvekkelse og blindhet skoleåret 2020/2021, ved Statped

Elevkurs som ble avlyst våren 2020 grunnet korona ble utsatt. Vi har tidligere informert om at det vil bli gjennomført tilsvarende kurs skoleåret 2020/2021.

Det er fortsatt stor usikkerhet knyttet til koronasituasjonen, og Statped gjennomfører derfor ikke elevkurs høsten 2020 og våren 2021. Vi prioriterer nå lokal veiledning og lokale kurs, og økt bruk av digitale tjenester.

Det kan være aktuelt å gjennomføre workshops innen spesifikke tema våren 2021, forutsatt at smittesituasjonen tillater det.

Det er nedsatt en arbeidsgruppe for å utvikle og tilby en digital kursrekke i vgs. for elever og lærere. Det er en målsetning å starte opp 1. kvartal 2021.

- *Målgruppa er både elever som leser visuelt og som bruker punktskrift.*
- *Kursene rettes ikke mot spesifikke trinn, men gis generelt for vgs.*
- *Tema: Grunnleggende kurs i studieteknikk (med undertemaer). Foreslår også at selvstendighet og overgang til høyere utdanning blir temaer i disse kursene.*
- *Kursene organiseres som en rekke kortere kurs som f.eks. går over tid.*
- *Kjøres digitalt i sanntid.*

Statped FoU har fått i oppdrag å innhente et større kunnskapsgrunnlag gjennom en undersøkelse rettet mot barn og unge.

Kort informasjon om oppfølgende møte med NBF 28.10.20 hvor kurssamarbeid ble drøftet.

Statped viste innledningsvis til evalueringen av elevkursmodellen som ble drøftet i februar møtet i Faglig brukerråd syn. Direktørmøtet i Statped har besluttet at modellen skal avvikles og at det skal utvikles nye helhetlige tjenestetilbud der de gode erfaringene fra modellen videreføres. Koronasituasjonen har så gjort at Statped har måttet vektlegge lokale veiledningsbesøk og lokale kurs. Vi har planlagt fysiske dags-workshoper med tema koding, men disse har til nå ikke vært mulig å gjennomføre pga. smittesituasjonen.

Statped har ikke besluttet at det ikke skal arrangere elevkurs framover, men vi må justere oss iht. nytt mandat. Vi ønsker også å få et større kunnskapsgrunnlag ved å la elevene selv formidle hva de har behov for av tilbud fra Statped. FOU-avdelingen har ennå ikke hatt kapasitet til å gjennomføre en slik kartlegging, men dette vil bli fulgt opp. Statped har også hatt møte med NBF om et ev. samarbeid om tilbudet som de gir. Her har NBF trukket fram

familiekursene som særlig aktuelle, men Statped ønsker i tillegg å se på andre muligheter for samarbeid.

NBF framholdt at de aksepterer at dette skoleåret er «tapt», og at alle tilbakemeldinger de har fått fra sine medlemmer, tyder på at Statped har gitt et utmerket tilbud digitalt. NBF får mange positive tilbakemeldinger om innsatsen Statped gjør i koronaperioden. NBF framholdt videre at et samarbeid mellom Statped og NBF er bra, men at det ikke kan erstatte det som Statped gir i dag. Et slikt samarbeid må heller anses som et supplement.

34/2020 Orientering om erfaringer med kompetansehevingskursene Statped har utviklet i samarbeid med NTNU Tilrettelegging, jf. sak 12/2020 Synshemmede studenter og studieteknikk (se referat fra møtet 20.05.20), ved Statped

Statped orienterte: Det er halvannen uke siden Statped gjennomførte siste modul i en kompetansehevingsrekke som er utviklet i et tett samarbeid med NTNU Tilrettelegging. Det ble gjennomført en underveisevaluering i juni, og Statped har gjort noen justeringer i opplegget etter dette. Statped og NTNU skal ha evalueringsmøte 11. nov, og det er sendt ut en questback der resultatene vil inngå som del av en sluttrapport. Statped vil dele rapporten med brukerrådet så snart den foreligger. Foreløpig evaluering viser at dette har vært et vellykket tiltak, og vi har fått gjennomgående positive tilbakemeldinger fra NTNU. Dette har vært et viktig og spennende arbeid også for Statped.

NBF spurte om det kan være aktuelt å bruke noen av de som har bidratt i prosjektet når det skal arrangeres kurs fra vgs.

Statped svarte at de vil trekke veksler på erfaringene fra dette arbeidet når de planlegger framtidige elevkurs.

35/2020 Forsalg til møteplan for neste vår

Onsdag 03.02.21 (i forbindelse med den nasjonale brukerkonferansen).

Onsdag 17. mars, 09.00 – 12.00

Onsdag 19.05.21, 09.00 – 12.00

Brukerorganisasjonene sluttet seg til forslaget.

36/2020 Orientering om Statpeds arbeid med oppfølging av stortingsmeldingen «tett på» (fast sak)

Statped sendte 2. november KD forslag til nytt mandat. Forslaget er utarbeidet av en intern arbeidsgruppe og har vært tema i møter og samlinger internt og i nasjonalt brukerråd.

Forslaget skal nå ut til høring med frist 14. des. Høringen går til lærerorganisasjoner, KS, fylkeskommunene og brukerorganisasjoner. Saken skal til politisk behandling i KD etter dette.

Kompetanseløftet: I dette arbeidet har Udir hovedansvar mens Statped er en av flere bidragsyttere. Det skal gjennomføres en rekke konferanser i alle regioner og det gis mulighet for å søke om midler til kompetansehevingstiltak. Antagelig blir det ikke gjennomført noen, eller bare få, konferanser før jul pga. koronasituasjonen.

Innspill fra NBF: Hvis midlene spres ut til alle kommuner, blir det ikke mye på hver. Hvordan skal vi forholde oss til denne innretningen for å sikre at det bygges nødvendig kompetanse i PPT-ene rundt omkring?

Statped: Midlene skal fordeles på Dekom- og Rekom-området. Skole- og barnehageeiere må selv definere hva de trenger av kompetanse og tiltak, og de må søke om midler på bakgrunn av dette. Midlene tildeles etter vurdering i fylkesvise samarbeidsfora. Pengene skal brukes til grunn-, videre- og etterutdanning og til oppfølging. Vi må også huske at det allerede finnes en del kompetanse på det spesialpedagogiske området i kommuner og fylkeskommuner, selv om vi erfarer at kompetansen er noe ulikt fordelt.

37/2020 Korte orienteringssaker fra Statped:

Statped og koronasituasjonen: Statped reiser over hele landet og vi må forholde oss til både nasjonale og regionale anbefalinger og påbud. Vi tar kontakt i forkant av veiledningstjenester for å gjøre avtaler ut fra at smittesituasjonen kan endre seg i løpet av kort tid. Statped vil evaluere søknadstilgangen i løpet av året.

38/2020 Eventuelt

NBF reagerer på at Innsikt er vanskelig å finne på statped.no. Også annet synsfaglig innhold på statped.no er presentert på en måte som gjør det vanskelig å finne fram. Innhold presenteres hulter til bulter og de viktigste teamene ligger spredt utover. NBF mener det bør være en synsfaglig rådgiver som ser på denne strukturen.

Statped: Vi har jobbet mye med statped.no dette året, og hadde møte med kommunikasjonsavdelingen denne uka der vi bla. drøftet hvordan nettsidene våre er strukturert. Vi følger opp innspillet. Innholdet på Innsikt blir mye brukt både av eksterne og rådgiverne på synsområdet.

Neste møte er onsdag 3. februar i forbindelse med den nasjonale brukerkonferansen.